

Bernáth Zsolt

A plafonlakók válaszolnak

kisregény és novellák

AZ ÓRIÁSKERÉK

Nem hiszek olyasféle dolgokban, mint távoli bolygókról ide látogató idegenek, mágia vagy telepátia. A világ mechanikus, ahogyan Newton is megmondta. Az emberi test is az. Működik, működünk, aztán egyszer elromlunk. Végleg.

Erről nem is érdemes több szót ejteni.

Többet érdemel ez a nap. Régen láttam az őszt ilyen öregesnek, elmúlónak. Itt van, minden értékét a lábad elé szórja, de érzed, hogy nem hiteles. Sárga, mint az öregemberek fogai, szeme homályosan kéklik a fák ágain keresztül. Lát-e még egyáltalán, vagy csak megszőkásból tudja, sejti, hogy merre van a fent és lent? Ki tudja megmondani? Lehelete nem kellemetlen, nincsenek rossz fogai. Ezt soha nem értettem egyébként. Mármost hogy a régebbi korokban hogyan volt lehetséges élni fogászati szolgáltatások, fogkrém és megfelelő szájvíz nélkül. De ez most nem is a legfontosabb kérdés.

Mintha zongora csilingelne a távolban. Érdekes ez a hang, de úgy egyébiránt a zongora hangja is önmagában. Ez most húros vagy ütős hangszer voltaképpen? Vannak, akik billentyűsnek mondják, de ez butaság: a billentyű csak eszköz, semmi köze a megszólaló hanghoz, ha csak úgy nem, hogy az működteti a kicsiny kalapácsokat,

amelyek megütik a húrokat. És abból lesz az a tűnődő, lassan ballagó hangsor, amit most is hallok.

Elmenő, búcsúzó, szelíd hangok.

Istenem, mennyire szeretem a szelídséget! Nem is tudom, van-e tulajdonság, amelyet jobban értékelek a szelídségnél. Ahogyan a delfin, vagy a macska él. Vagy a madarak talán. De ez utóbbiban nem vagyok biztos, madarakkal ritkán találkozok az ember manapság, amikor meghalnak az erdők.

Az előbb elfelejtettem megemlíteni, hogy az időutazásban sem hiszek, annak ellenére, hogy tudomásom van róla, egyes tudósoknak már sikerült valami kvarkokat a másodperc milliomod részének megfelelő időtartamra a jövőbe vagy a múltba küldeni.

Ettől még nyugodtan aludhatunk, azt hiszem.

A vidámpark nem illik bele az őszbe. Akkor sem, ha romos, akkor sem, ha öreg. Az ősz nem romos, az maga a rom. A vidámpark viszont sértődött, mert vége a nyárnak.

Nem jártam erre évtizedek óta. Gyerekkoromban igen, akkor magától értetődő volt, hogy vasárnapon, ünnepnapon a család kint töltötte ideje nagyobb részét ebben a hatalmas parkban a hinták és cukorkás bódék között. Mintha szépen berendezték volna az égiek a terepet: itt egy anyuka beszélget valamikori osztálytársával, amott egy kisfiú szalad a pörgő óriáskerékhez, futtában megkerül egy kézen fogva sétáló tinédzser párt, akik alig mernek egymásra pillantani, mert félnek, hogy a másik kiolvasná szemükből a vágyat. Három katona is ballag zöld egyenruhában a zene forrása felé.

Zene? Olyannyira magától értetődik, hogy az ember el sem gondolkodik rajta, honnan jöhet, mi szólaltatja meg a dalokat, és ki cseréli vajon a karcos lemezeket. Mintha a fák itt, ezen a különleges helyen nem csupán

oxigénné alakítanák át megfejthetetlen vegykonyhájukban a szén-dioxidot, hanem egyúttal divatos popslágerket is fabrikálnának belőlük. Szól a zene mindenhol, a levelekből, az ágakból, a bokrok mélyéből, maga az Ég az, ami zenél.

Pedig csupán egy kedves, öreg néni bújik meg egy szűk bódében, és ő választja ki napról napra, évről évre, hogy mely korongok kerüljenek rá a poros lemezjátszóra. A néni aztán majd megöregszik és meghal, a bódé előbb átalakul madárházzá, majd ez enyészet martaléka lesz. A lemezek a szeméttelenen végzik, az emlékek és a nevetések között, benövi a gaz az utat is, amelyen a néni a munkahelyére igyekezett minden vasárnap. Azok az évek pedig bekerülnek az Isten emlékezetébe.

Arrafelé sétálok most. Valaki zongorázik, de én tudom, hogy a valóságban nem lehet itt semmiféle zongora, semmiféle zongorista, mert hiszen kinek is lenne kedve megzenésíteni az őszt?

A fiút akkor látom meg, amikor egy pillanatra megsédülök. Talán túl erős a levegő... Mindegy is. Eddig sem voltam egyedül egyébként: dacára, hogy szeptember van, a vidámpark még nyitva tart. Iskolaidő van, délelőtt, nem csoda, hogy alig páran lézengenek csak a játékok közelében, azok is inkább az alkalmazottak. Takarítanak, csomagolnak, a téli álomra készítik fel a hintákat, elektromos kisautókat. Szeretik őket, látszik minden mozdulatukon, és a játékok is tudják, hogy megérdemlik a pihenést. Látogatók nincsenek már.

Érdekes ez, az emberek mindig sokkal előbb rendezkednek be az elmúlásra, mintsem az időszerű lenne. Még csak a látóhatáron tűnik fel a halál, de ők máris megadják magukat, elnyújtóznak kéjesen a vég száraz levelekkel borított kerevetén, és kíváncsi szemekkel fürkészik a kaput: nyílik-e már? Csoda-e, ha csalódnak?

Csoda-e, ha belefáradnak a várakozásba, belefáradnak a meghalásba?

Akárcsak itt: még működik a vidámpark, üzemel az óriáskerék, de senki nem ül rajta. Mert ősz van, mert a vidámpark a nyaré, mert nem illik szeptemberben már vidámnak lenni.

Mire mindezeket végiggondolom, a fiú már közelebb ér, észrevesz és int. Visszaintek, noha nem tűnik ismerősnek a kölyök. Aztán meg is bánom, hogy magamban lekölyköztem, mert nem is olyan gyermek ő már, tizen-nyolc lehet... vagy huszonnyolc. Arca, bőre, szeme még gyermeki tisztaságú, de mozgása, tartása jelzi, hogy terhet cipel sok-sok évtizede. Nem szólal meg, amikor ideér hozzám. Nem szólal meg, mert nem tud. Néma, mutatja.

Még nem találkoztam némákkal soha. Vagy csak nem vettem észre. Hogyan is lehetne észrevenni, hogy valaki azért nem beszél, mert nem tud? A fiú, mintha hallotta volna a gondolatmenetemet, most elmosolyodik. Megszemlélem: ruhája kopott, elnyűtt. Farmer, sötét póló, teniszcipő. Vagy olyasmi. Szürke az egész, mint a szeme színe. Semmi feltűnő. De makacsul itt áll mellettem. Megszólítom.

– Keres valakit?

Nem is kérdezhettem volna butább dolgot, de a fiú arca azonnál kivirul. Bólogatni kezd, és rám mutat. Újra meg újra.

– Engem keres? – kérdezem, majd válaszolok is. – Akkor már nem kell keresnie.

Ez mindkettőnknek tetszik, felnevetünk. Én hangozan, ő némán. Mivel egyszerre tesszük ezt, olyan, mintha én kölcsönözném neki a hangomat. Most, hogy így megértettük egymást, nem is furcsa, hogy megragadja a karomat, és húzni kezd valahová. Úgy tűnik, mégiscsak